18.5.2022

<u>זכותם של אזרחי אוקראינה לקיום בכבוד</u>

פורום ארגוני הפליטים ומבקשי המקלט בישראל קורא לממשלה להבטיח את זכותם של אזרחי אוקראינה, החוסים בישראל תחת מדיניות של הגנה קבוצתית, לקיום בכבוד. ההחלטה להעניק לאזרחי אוקראינה הגנה ולהימנע מהרחקתם היא כמובן החלטה מבורכת, אך להגנה מפני הרחקה יש להצמיד זכויות. כאמור בהחלטת בית המשפט המחוזי מיום 16.5.2022: [1] "מרגע שהמדינה סבורה... כי יש ליתן הגנה לאזרחי אוקראינה, ולו הגנה זמנית במסגרת מדיניות אי הרחקה, היא מחויבת ליתן פיתרון לאפשרות הקיום הבסיסי של המבקשים, וזאת כל עוד ההגנה הקבוצתית, או מדיניות אי-ההרחקה בתוקף. **לא ייתכן שאדם ירעב ללחם, ולא יהיה לו מחסה, והפתרון היחידי עבורו יהיה העסקה לא חוקית, או עזיבה לארץ אחרת.**" כפי שקבעה השופטת, "הפרת זכויות האדם הבסיסות של הזכאים להגנה... מהווה הרחקה קונסטרוקטיבית", כלומר הפרה בפועל של עקרון אי ההרחקה.

לשם מימוש זכותם של אזרחי אוקראינה לקיום בכבוד, יש לאפשר להם להתפרנס כחוק. יש להעניק להם אשרות עבודה, לכל המאוחר לאחר שלושה חודשים מיום ההכרזה על ההגנה הקבוצתית, כפי שקובע נוהל הטיפול במבקשי מקלט מדיני בישראל לגבי מבקשי מקלט.

למסקנה ברורה זו יש טעמים רבים. ראשית, הזכות לקיום בכבוד חלה על כל אדם בישראל. שנית, כפי שניסיוננו מראה, שלילת זכויות, ובפרט הזכות לעבוד כחוק בישראל, הופכת מהגרים, ובעיקר מהגרות, לפגיעות יותר לא רק לעוני, להתדרדרות פיזית ונפשית ולחוסר ביטחון תזונתי אלא גם לניצול, לסחר בבני אדם, לזנות ולהחזקה בתנאי עבדות. הדיווחים שמגיעים אלינו על מחסורם של האוקראינים במזון, על הצעות להעסקה פוגענית ובלתי חוקית שלהם, על ניצול ועל ניסיונות הדחה לזנות, הולכים ומתרבים. לא רק עבור המוגנים עצמם, אלא עבור החברה הישראלית ככלל, אין זה רצוי להביא למצב שבו שוהים כאן אלפי אנשים משוללי יכולת להתקיים בכבוד.

ההקמה המבורכת של מוקד "צו השעה" במשרד הרווחה לא מאיינת את הצורך לאפשר לפליטים להתפרנס. סיוע בתלושי מזון, שירותי בריאות חלקיים ותמיכה בקשישים ובבעלי מוגבלות אינם מספיקים כדי להבטיח את יכולתם של כלל המוגנים להתקיים בכבוד, וודאי לא ככל שחולף הזמן, צרכיהם מצטברים ויכולתם של מארחיהם לתמוך בהם נשחקת. נדגיש, כי כרגע מודרים באופן רשמי משירותי המוקד אזרחי אוקראינה ששהו בישראל לפני יום 24.2.2022, למרות שמדיניות ההגנה חלה גם עליהם.

אנחנו קוראות לבטל את ההבחנה בין מי שהגיעו לפני יום 24.2.2022 ומי שהגיעו לאחריו, ולממש את זכותם של כלל אזרחי אוקראינה השוהים בישראל לקיום בכבוד, בהתאם להחלטת בית המשפט המחוזי. הבקשה להעניק להם אישורי עבודה ממילא זוכה לתמיכה נרחבת בציבור, בקרב בכירי המשק, בכנסת ובממשלה. בין היתר, השרה אורנה ברביבאי, השר נחמן שי, ועדת עובדים זרים של הכנסת, הועדה לזכויות הילד וועדת החינוך קראו לעשות כן. **אין סיבה להמתין ולו יום אחד נוסף.**

לפרטים נוספים:
ד"ר שני בר-טוביה, פורום ארגוני הפליטים ומבקשי המקלט בישראל
0524336487, shani.refugeeforum@assaf.org.il

[1] עמ"נ (ת"א) 39815-12-21 יונינה סמרנובה נ' רשות האוכלוסין וההגירה